

ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Factors Discriminating Decision Making on University Choice of Graduate Students in Education of Northeast

กัญญาพัชร วรสิงห์¹
ศิริศักดิ์ จันทาไชย²
ไพศาล วรคำ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 520 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจำแนกการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .34 ถึง .73 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่สามารถจำแนกการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_6) อิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (X_6) ระบบการคัดเลือก(X_7)

2. สมการจำแนกประเภท ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน สามารถแสดงได้ตามลำดับดังนี้

ฟังก์ชันที่ 1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -5.568 - 1.049(X_6) + .866(X_7) + 1.356(X_9)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = -.736 (Z_{X_6}) + .259(Z_{X_7}) + .774(Z_{X_9})$$

ฟังก์ชันที่ 2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -6.071 + 1.056(X_6) + .688(X_7) + .008(X_9)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = .740(Z_{X_6}) + .420(Z_{X_7}) + .005(Z_{X_9})$$

¹ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โดยสรุป ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยต่างกัน เมื่อพิจารณาจาก 2 ฟังก์ชัน พบว่า ฟังก์ชันที่ 1 ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มได้ คือ คุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) และระบบการคัดเลือก(X_7) ฟังก์ชันที่ 2 ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มได้ คือ อิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (X_6) ระบบการคัดเลือก(X_7) และคุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) โดยสามารถจำแนกกลุ่มของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษาได้ถูกต้องร้อยละ 48.1

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนก, เลือกมหาวิทยาลัย, มหบัณฑิตทางการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were to conduct a discriminant analysis decision making on university choice of graduate students in education of northeast. The participants of this research were 520 graduate students in education of northeast in the academic year 2010, obtained using the stratified random sampling technique. The instrument used in the study was a questionnaire on factors discriminating decision making on university choice of graduate students in education of northeast, with discriminating powers ranging .34 - .73 and a reliability of .90. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise discriminant analysis.

The results of the study were as follows :

1. The factors which could discriminate decision making on university choice of graduate students in education of northeast these 3 variables : university quality(X_9), external influences involving decision making on university choice(X_6) and graduate students selection(X_7).

2. The discriminant equations in raw-score and standard-score could be showed in the order as below.

Function I Predictive equation in the raw-score form :

$$Y' = -5.568 - 1.049(X_6) + .866(X_7) + 1.356(X_9)$$

Predictive equation in the standard-score form :

$$Z'_Y = -.736 (Z_{X_6}) + .259(Z_{X_7}) + .774(Z_{X_9})$$

Function II Predictive equation in the raw-score form :

$$Y' = -6.071 + 1.056(X_6) + .688(X_7) + .008(X_9)$$

Predictive equation in the standard-score form :

$$Z'_Y = .740(Z_{X_6}) + .420(Z_{X_7}) + .005(Z_{X_9})$$

factors discriminating decision making on university choice of graduate students into 2 functions were found that Function I, the multiple discriminators were university quality and graduate students selection. Function II, the multiple discriminators were external influences involving decision making on university choice, graduate students selection and university quality. The multiple discriminant functions were 48.1 percent of original grouped cases correctly classified.

Keyword (s) : Discriminant Analysis, University Choice, graduate students in education

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนระดับสูง การวิจัยสร้างองค์ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศ จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริหารทางวิชาการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547 : 1) ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญแก่การศึกษา โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงสุด คือ ระดับอุดมศึกษา จนมีคำกล่าวที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนที่มีปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ซึ่งปัจจุบันการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาชั้น นั้น ได้มีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมากขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาระดับต้นๆ ในประเทศไทยได้ขยายตัวมากขึ้น และปัจจุบันมีอาจารย์ที่จบการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาเอกจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียว คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่จะสามารถเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูงๆ บางตำแหน่งได้ การได้พัฒนาตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำไปก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ ซึ่งการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษานั้นแต่ละคนอาจมีเหตุผล มีแรงจูงใจแตกต่างกันไป (วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, 2551 : 1) ดังนั้นในแต่ละมหาวิทยาลัยจึงได้จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น เพื่อมุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม ซึ่งสภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาในเชิงแข่งขัน ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยทุกแห่งจำเป็นต้องมีการวางแผน กลยุทธ์ทางด้านนโยบายที่ดี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตให้สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ อีกทั้งต้องคำนึงถึงการตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มบุคคลที่ต้องการศึกษาต่อแต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพของบัณฑิตตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย (สิทธิพันธ์ ยศยอद्यิง, 2547 : 3)

ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา โดยผลที่ได้จากงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับมหาวิทยาลัยได้ทราบแนวทางในการจัดรูปแบบหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลอันส่งผลให้จำนวนผู้สมัครเรียนเพิ่มขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อมหาวิทยาลัยทั้งในด้านการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการรับนิสิต วิธีการคัดเลือก การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเรียนมหาวิทยาลัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกัน
2. เพื่อสร้างสมการจำแนกกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6,337 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 520 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย 11 ตัว ประกอบด้วย
 - 1.1 อายุ
 - 1.2 เกรดเฉลี่ย
 - 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1.4 จำนวนบุตร
 - 1.5 ความสามารถส่วนบุคคล
 - 1.6 อิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย
 - 1.7 ระบบการคัดเลือกนิสิต
 - 1.8 หลักสูตรของมหาวิทยาลัย
 - 1.9 คุณภาพของมหาวิทยาลัย
 - 1.10 สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
 - 1.11 ค่าธรรมเนียมและแหล่งเงินทุนของมหาวิทยาลัย
2. ตัวแปรตาม คือ มหาวิทยาลัยที่นิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาตัดสินใจเลือก แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 มหาวิทยาลัยของรัฐบาล
 - 2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 - 2.3 มหาวิทยาลัยเอกชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิต ทางการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนิสิต เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเที่ยงตรง อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย

3. วิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4. วิเคราะห์เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยและเพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยต่างกันได้ โดยวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเรียนมหาวิทยาลัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีทั้งหมด 3 ปัจจัย โดยแยกตามฟังก์ชันจำแนกกลุ่มทั้ง 2 ฟังก์ชัน ดังนี้

ฟังก์ชันที่ 1 ปัจจัยสำคัญในการจำแนกระหว่างกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐ กับกลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเอกชนออกจากกัน มีทั้งหมด 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรคุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) และตัวแปรระบบการคัดเลือก (X_7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเท่ากับ .722 และ .462 ตามลำดับ โดยพบว่า แนวโน้มของกลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐ มีลักษณะคือ ตัวแปรคุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) และตัวแปรระบบการคัดเลือก (X_7) มีผลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยในระดับสูงกว่ากลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเอกชน

ฟังก์ชันที่ 2 ปัจจัยสำคัญในการจำแนกระหว่างกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏ กับกลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนออกจากกัน มีทั้งหมด 3 ตัวแปรคือ อิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (X_6) ตัวแปรระบบการคัดเลือก (X_7) และตัวแปรคุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเท่ากับ .925 .745 และ .370 ตามลำดับ โดยแนวโน้มของกลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีลักษณะคือ อิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (X_6) ตัวแปรระบบการคัดเลือก (X_7) และตัวแปรคุณภาพของมหาวิทยาลัย (X_9) มีผลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยในระดับสูงกว่ากลุ่มนิสิตที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน

2. สมการจำแนกกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่ตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกัน ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันจำแนกกลุ่มทั้ง 2 ฟังก์ชัน ได้สมการจำแนกของฟังก์ชันที่ดังนี้

2.1 สมการจำแนกของฟังก์ชันที่ 1

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบของฟังก์ชันที่ 1

$$Y' = -5.568 - 1.049(X_6) + .866(X_7) + 1.356(X_9)$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐานของฟังก์ชันที่ 1

$$Z'_Y = -.736(Z_{X_6}) + .259(Z_{X_7}) + .774(Z_{X_9})$$

2.2 สมการจำแนกของฟังก์ชันที่ 2

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบของฟังก์ชันที่ 2

$$Y' = -6.071 + 1.056(X_6) + .688(X_7) + .008(X_9)$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐานของฟังก์ชันที่ 2

$$Z'_Y = .740(Z_{X_6}) + .420(Z_{X_7}) + .005(Z_{X_9})$$

โดยสมการจำแนกกลุ่มสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกกลุ่มของผู้ที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ได้ถูกต้องร้อยละ 48.1%

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษาทั้ง 2 พังค์ชั้น พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญและมีความสามารถทำนายการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตได้ดีที่สุด ประกอบด้วย

1. ตัวแปรคุณภาพของมหาวิทยาลัย(X_9) ซึ่งมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การเป็นที่ยอมรับของสังคม การเป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ชื่อเสียงของคณาจารย์ รางวัลที่คณาจารย์ได้รับตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ (ศ. รศ. หรือ ผศ.) บัณฑิตเป็นที่ยอมรับของสังคม ความมีชื่อเสียงของศิษย์เก่า การได้งานทำของบัณฑิต โอกาสที่จะได้ทำงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันที่มีชื่อเสียง กล่าวคือ คุณภาพของมหาวิทยาลัย มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) และมนัส ประสงค์ (2545) ที่กล่าวว่า คุณภาพของมหาวิทยาลัยเป็นแนวทางหนึ่งที่นิสิตและผู้ปกครองใช้พิจารณาและตัดสินใจว่ามหาวิทยาลัยใดมีคุณภาพและเหมาะสมกับศักยภาพของตน สอดคล้องกับดลฤดี สุวรรณศิริ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เลือกศึกษาต่อในวิทยาลัยรัฐบาลส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกคือ ด้านชื่อเสียงของสถาบัน ร้อยละ 16.79 สมมาตรแจ่มจรัส (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยเอริก พบว่าชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ดังกล่าว พบว่า ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการให้มีผู้สนใจสมัครเรียนเพิ่มขึ้นประเด็นที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ คือ การพัฒนาตัวนิสิตและบุคลากรให้มีศักยภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ผลิตผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการรวมถึงการเปิดโอกาสให้คณาจารย์และนิสิตได้เพิ่มพูนองค์ความรู้ด้วยการให้ทุนสนับสนุนเพื่อศึกษาต่อชั้นสูงหรือให้ทุนแลกเปลี่ยนเพื่อทำวิจัยยังมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็แนวทางในการพัฒนาให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. ตัวแปรอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (X_6) ซึ่งมีตัวบ่งชี้ได้แก่ การช่วยเหลือค่าลงทะเบียนเรียนจากผู้ปกครองหรือคู่สมรส การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายเดือนจากผู้ปกครองหรือคู่สมรส การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์จากผู้ปกครองหรือคู่สมรส การมีเพื่อนเรียนอยู่สถาบันที่เลือกเรียน คำแนะนำ ชักชวนของเพื่อน อาจารย์ที่ประทับใจเป็นศิษย์เก่า อาจารย์แนะนำให้เลือก ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรจากหนังสือพิมพ์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ ป้ายประกาศ และเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต ข้อมูลจากการจัดงานประชาสัมพันธ์หลักสูตรกล่าวคือ อิทธิพลจากสิ่งรอบตัวของนิสิตมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chapman (1981) Litten (1982) มนัสวีร์ บุญเปี่ยม (2522) วรรณญา เปรมฤทัย (2545) ที่กล่าวว่า อิทธิพลจากบุคคลรอบข้างการใช้สื่อ การจัดสรรเวลาและการได้แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อกระบวนการสมัคร เรียนต่อ ถึงแม้ว่าแหล่งข้อมูลสารสนเทศเหล่านั้นจะมาจากแหล่งที่หลากหลาย แต่ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนและข้อมูลจากการสนับสนุนของผู้ปกครองก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของมนัส จันสุทธิราษฎร์ (2548 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คำแนะนำในการเลือกอาชีพจากบุคคล การได้รับการชักชวนจากเพื่อนในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการเลือกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานวิจัยของ วรณี สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ญาติสนิทหรือบุคคลใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัย อาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ไพศาล รุ่งรัชชัย และ

คณะ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อส่วนใหญ่ได้จากอาจารย์แนะแนว มนต์ จันสุทธิรังกูร (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับคำแนะนำในการเลือกอาชีพจากบุคคล การได้รับการชักชวนจากเพื่อนในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการเลือกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วรณี สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าการแนะแนวของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ ดังกล่าว พบว่า ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการให้มีผู้สนใจสมัครเรียนเพิ่มขึ้น ประเด็นที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรซึ่งเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยสามารถปรับปรุงได้ง่ายที่สุด ถึงแม้ว่าคำแนะนำจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเดิมและการชักชวนของเพื่อน จะมีน้ำหนักความสำคัญมากกว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตร แต่ทว่า ปัจจัยดังกล่าวเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยไม่สามารถปรับปรุงได้ เนื่องจากเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ดังนั้นสิ่งที่มหาวิทยาลัยสามารถทำได้ที่ดีที่สุด คือ การประกาศหรือประชาสัมพันธ์การรับสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้ทั่วถึงทุกสถานที่ ผ่านทางสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ การติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ทุกหน่วยงานในสถาบันของตน การติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สำคัญศูนย์การค้า การส่งจดหมายประชาสัมพันธ์ไปยังมหาวิทยาลัยอื่น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือการจัดงานประชาสัมพันธ์หลักสูตรอย่างเป็นทางการ เพื่อให้สถิติได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอย่างครบถ้วน เนื่องจากบางครั้งผู้สมัครบางกลุ่มอาจจะมีคความสนใจในบางหลักสูตร แต่ผู้สมัครไม่ทราบถึงเนื้อหา รายวิชาของหลักสูตรหรือไม่ทราบโอกาสในการประกอบอาชีพภายหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนั้นถ้ามหาวิทยาลัย มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี บางหลักสูตรที่ไม่ค่อยมีผู้สนใจสมัครเรียน อาจจะมีผู้สนใจสมัครเรียนเพิ่มมากขึ้นก็เป็นได้

3. ตัวแปรระบบการคัดเลือก(X_7) ซึ่งมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ จำนวนเกณฑ์การคัดเลือก ขั้นตอนในการสมัคร ความสะดวกในการสมัคร เกณฑ์ผลการเรียนเฉลี่ยขั้นต่ำ การสอบวัดคุณสมบัติทางวิชาการ จำนวนนิสิตที่เปิดรับในแต่ละปี อัตราการแข่งขันของผู้สมัคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chapman (1981 : 497) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเกณฑ์การรับนักเรียนว่าเป็นองค์ประกอบที่กำหนดด้านคุณลักษณะของสถานศึกษา นักเรียนจะเลือกสถานศึกษาจากคุณลักษณะที่ตนนั้นปรารถนา เพราะเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนเลือกนั้นจะตรงตามคุณสมบัติและความสามารถที่ตนมีเพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา การรับสมัครนักเรียนนักศึกษาในแต่ละครั้งก็จะมีขอบเขตของการรับสมัครนักเรียนนักศึกษาใหม่ ดังนี้

สำหรับความถูกต้องของการจำแนกกลุ่มพหุได้ถูกต้อง ร้อยละ 48.10 ซึ่งมีค่าไม่ถึงร้อยละ 50 ทั้งนี้สาเหตุน่าจะมาจากตัวแปรจำแนกกลุ่มพหุที่นำมาศึกษาในครั้งนี้มีเพียงจำนวน 11 ตัวแปร แต่อาจจะมีตัวแปรอื่นที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษา เช่น ตัวแปรบุคลิกภาพ ตัวแปรทัศนคติต่อวิชาชีพและตัวแปรการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ซึ่งเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยแต่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้และการนำเอาผลการวิจัยไปใช้

หากมหาวิทยาลัยต้องการเพิ่มจำนวนผู้เข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา ควรมีการปรับปรุงพัฒนาและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพ ระบบการคัดเลือก และอิทธิพลภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อ โดยพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะ สนับสนุนพร้อมทั้งผลักดันให้มีการขอตำแหน่งทางวิชาการและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อก่อให้เกิดแรงกระตุ้นที่จะผลักดันให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพนำไปสู่ระดับสากล ควรมีระบบการคัดเลือกที่มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของ

แต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้ปัจจัยต่างๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์/ให้ข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วน/ถูกต้อง และหลากหลายช่องทาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่สนใจศึกษาต่อ แต่ไม่สามารถสอบผ่านการคัดเลือกได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวสามารถเก็บข้อมูลได้ยากเนื่องจากผู้วิจัยจะไม่ทราบได้เลยว่ากลุ่มตัวอย่างคนใดที่เคยสมัครเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาแต่ไม่ผ่านการสอบคัดเลือก อีกทั้งมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่สะดวกในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ดังนั้นในการทำวิจัยในครั้งต่อไป อาจจะมีการแก้ปัญหาตรงจุดนี้ โดยการเก็บข้อมูลกับนิสิตปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อระหว่างกลุ่มนิสิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาเลยหรือนิสิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วเลือกที่จะทำงานก่อน ซึ่งการเก็บรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว คาดว่าน่าจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งผู้ที่สนใจศึกษาต่อและไม่สนใจศึกษาต่อได้

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มนิสิตระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษาเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยจำแนกการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิตในคณะอื่นๆ ด้วย หรืออาจทำการศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี

เอกสารอ้างอิง

- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กاهشินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551.
- ผ่องศรี วาณิชศุภวงค์. “องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,” วารสารสงขลานครินทร์. 9(3) : 257–274, กันยายน–ธันวาคม, 2546.
- วรัญญา เปรมฤทัย. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิตทางการศึกษา: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มเพศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. กاهشินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. “นักศึกษารวม ปีการศึกษา 2553”. แหล่งที่มา : <http://www.info.mua.go.th/information/index.php> 10 ตุลาคม 2553.
- อังสนา สารเฉวตร. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในคณะครุศาสตร์ของนิสิตศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- Chapman, D. “A Model of Student College Choice”. Journal of Higher Education. 64(5) : 492 -500, 1981.
- Ruhi Sarpkaya. “Factors Affecting Individual Education Demand at the Entrance to University : Adnan Menderes University Sample”. Educational Sciences : Theory & Practice. 10 (1) ; Winter, 2010.